



Nucli antic de Boades

Castellgalí

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Boades.
Emplaçament Barri que ocupa la zona entre el meandre del riu Llobregat i el terme de Sant Vicenç de Castellet

Coordenades:

Latitud: 41.68542
Longitud: 1.86003
UTM Est (X): 405126
UTM Nord (Y): 4615477

Classificació

Número de fitxa 08061-34
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Antic Ibèric Romà Medieval Modern Contemporani
Segle VIaC-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Varis propietaris

Fitxes associades:

[Sitges ibèriques de Boades](#)

[Forns romans de Boades](#)

[Vil·la romana de Boades](#)

[Sepulcre romà de Boades](#)

[L'Exedra](#)

[Can Cadevall](#)

[Cal Tet](#)

[Can Vilaseca](#)

Descripció

El nucli habitat actual de Boades està format per una concentració al lloc ocupat per l'antiga vil·la i format per les cases Cadevall, Vilaseca, Úrsul, Tet, Francisca i la desapareguda cal Pedrissó. Seguint la carretera cap al nord, cap a la fàbrica dels Carbuos, i sobre cal Tet, hi ha altres cases semi-aïllades: cal Roc, cal Cruselles, Cal Rafael, El Solé (actualment en ruïnes), Cal Valentina i cal Flequer. A la banda est del barri hi ha la casa del Rubió, una de les més grans i importants de la zona. La tipologia d'aquestes cases és similar, tot i que han sofert transformacions i ampliacions al llarg del temps que han anat modificant la seva estructura original. De les que conserven elements significatius es fa una fitxa a part, la resta les expliquem en aquesta fitxa general. Potser un dels elements més característics dels conjunt del nucli sigui el carrer que s'ha format sota cal Vilaseca quedant cobert amb una volta de canó. És un carrer empedrat que encara conserva marques de les rodes dels carros que passaven per ell i que, passant per davant de cal Cadevall gira a la dreta per davant de cal Vilaseca, on forma aquesta volta sobre la que s'assenta part de la casa, i segueix cap a cal Tet. Davant de cal Tet i cal Vilaseca hi havia una altra casa, cal Pedrissó. Fa uns anys, degut a que aquesta casa va quedar abandonada, els veïns la van adquirir i la van donar a l'Ajuntament per tal que aquest la enderroqués i així ampliés el pas del carrer ja que quasi no hi havia espai pel pas dels carros i vehicles. D'aquesta manera es va ensorrar aquesta casa de la que encara es poden veure part de les dues voltes del celler, la paret de la tina folrada amb cairons ceràmics i una tina sencera amb les parets externes de pedra. En quant a les cases situades més amunt, cal Roc no conserva elements ja que va ser molt modificada, tot i que tenia celler amb volta i tines; cal Rafael no conserva res ja que era una barraca que va ser ampliada fa pocs anys per viure; Cruselles encara manté una volta de maó al celler i un arc de mig punt a un celler lateral; ca la Valentina també conserva les dues voltes de pedra, una més ampla, i la tina, així com la llinda de la porta principal amb la data 1796; cal Flequer té una estructura molt similar; mentre que el Solei està enrunada i només es conserva alguna paret. Als camps de l'entorn d'aquestes cases encara hi ha alguna barraca de vinya que es conserva sencera.

Història

A Boades es va establir una comunitat humana ja al segle VI aC. Es tractava d'un poblat o assentament rural a una zona plana al costat del riu, amb una fase d'ocupació ibèrica (VI-IaC) de la que l'exponent principal són les sitges. La seva localització privilegiada devia afavorir els contactes comercials a la zona. Posteriorment s'emplaça una vil·la d'època romana imperial que probablement va aprofitar l'estructura agrícola indígena anterior (segona meitat segle I aC) i que és la millor vil·la romana de la comarca i la que més exhaustivament s'ha estudiat. La vil·la es va convertir en una gran propietat durant l'Alt Imperi, època de màxima esplendor. Desconeixem de quina manera es va passar d'aquest habitatge en una vil·la a una petita agrupació de cases que ja tenim documentades al segle XIV i que semblen mantenir una continuïtat fins a l'actualitat. El lloc de Boades apareix citat per primera vegada en la delimitació de la rodalia i ciutat de Manresa l'any 1020 amb el nom d'ipsas Buadas. Buada, etimològicament, correspon a volta edificada. Es creu en l'existència de ruïnes romanes evidents ja en època medieval en reocupar-se l'indret re-afavorint les seves pedres. Des d'aleshores la zona ha estat habitada i explotada agrícolament. Les cases més antigues són el Rubió (segle XIV), cal Cadevall (fogatge 1497, casa de Vall), can Úrsul (casa de Munt al 1715, ASM), can Vilaseca (antigament cal Pallisser, segle XVI) i cal Tet (fogatge 1497). El mas Cadevall conserva documentació del segle XIV, i el Rubió també de la mateixa època. Probablement les cases més petites situades a l'entorn (ca la Francisca -1864-, Cal Roc, Cruselles, Rafael, Valentina, Solei, Flequer, fossin

cases de parcers d'alguna de les cases més importants; de fet el Flequer, el Solei i ca la Valentina formaven part de la propietat de cal Tet).

Bibliografia

Daura, A.; Galobart, J.; Pardo, D. (1987). El jaciment ibero-romà de Boades (Castellgalí-Bages). Manresa.
Galobart, J. (1985). El jaciment ibero-romà de Boades (Castellgalí-Bages): les darreres excavacions.
Dovella, revista cultural de la Catalunya central. N° 15, març 1985. Manresa. Planes, J.A.; Serra, J. (1988).
Història del Bages. Parcir. Manresa. Sánchez, E. (1987). El poblament pre-romà al Bages. Manresa.



